

Der Medwescher Tramiter

Det Saksesch Bliet der Medwescher Himetgeminschuft

Nr. 1 äm 1. Johr

Bäuech zem „Mediascher Infoblatt“

Nürnberg, den 01. Moa 2005

**„Der Medwescher
Tramiter“**
En Noa Bliet än Saksescher Sproch

Wat mir mät desem Bliet weallen?

Maochen mer et kurz (sonst list et nemest): Mer weallen net eabedajnd korrekt Saksesch schrewen, daot giht jo uch guer net, wäll de Saksen ijendlich nichen ijän Schräft hun. Jeder schrewt wä e dinkt dat et uch Saksesch eriwerkit, viur allem esi, dat em viur leokter Ustronjung bäm Liesen nichen Knodden äm Gehern bekit.

Wat mir bä desem Projekt um wichtigsten usähn, daot äs eas Mottersproch ze pfliejen uch durch sä ewenich Spaß, uch viur allem Froad ze vermaetteln!

Wat mer gedinken än't Bliet ze schrewen?

Zem Bäspeal: Aold uch Noa Verschikelcher vun bekaonten awer uch vun eabekaonten Schrewern, lastich awer uch nor ifach interessant Sachen, saksesch Eosdräk dä em erklären mess, Rezepter fiur geat saksesch ließen (zem Bäspeal: Baofisch mät Zwibbel), Wätz uch Anekdoten, kurz alles wat än Saksesch geschriwwen äs uch Spaß maacht! Alsi ir geat Lekt soat esi geat, wätz de Bloastäfter, schrewt af uch schäkt de Sachen ken Närrembrich (än Detschlaond hißt daot uch noch Nürnberg)

Wä saol det Bliet eossähn?

Net ze pompös, denn derviur hun mer nichn Kretzer. Mer duchten en DinA3 Papär (daot äs uch schiun dehr geneach), än der Mättend gefaolden - daot ergid 4 Sgden - wenig Fotos damät mi Platz fiur äst Aondert blewt (wonn awer ze wenig Text äs, dron stappen mer mi Fotos änen). Mer lossen et uch net drucken, mer kopieren et (daräm wenig Fotos), schäcken et mät dem ze

(Fiuertsätzung af der 2. Segd....)

Schuster Dutz, det saksesch Symbol vun Medwesch!

Um 24. Moa 1885, alsi viur 120 Johren hut eas Schuster Dutz det Lächt der Wealt än Medwesch erbläckt. Gedinken mer desem griüßen San

easer Stadt uch sengem Wärk, bä diem mer't Lachen lieren turften. Seng Botschuf wor de Froad um lastich sen als Zichen defer Himetläw fiur seng Stadt uch är Mäntschen.

Ijendlich heß hie jo Gustav Schuster und wor studiert Professor der Naturwissenschaften, iwer vill Johr Lihrer um Medwescher Gymnasium, awer beremt hun än seng humoristesch-satiresch Geschichten uch Verschikelcher gemaacht.

Wi kennt se net, „De Tarockpartie“, „Det Kulturfliten“, „De Fahnewoah“, „Det Merche vun der Buckelnold“, „En saksesch Heosfrä äm Bued“.

Ihren mer easen griüßen Dichter, än diem mer es un e puer senger Gedichtjer erfroan. Schuster Dutz lieft än desen wekter und mir erännern es durch sä, villecht mät ener Zehr äm Uch un eas aold Medwesch!

Schuster Günther

Der Schuster Dutz vum Kurtfritz Handel, 1978
Foto: äs eos dem Archiv

Wonn de Adjuvante blosen!

Hei! Wä äs et hejt doch lastich!
Alles froat sich long schiun draf,
Dänn de Adjuvanten blosen,
Und de Jugend dreht sich draf.

Säch, der Steff bläst Flijelhiuren
Un der Mäichel de Trompett,
Und der Gerch mätsamt dem Honnes
Blosen än det Klarinet.

Und der Pitz di maucht den Zeaschlach
Af em däcke Bombardon.
Und der Sim di healft derbä em
Af em griüßen Helikon.

Frihlich blose se är Stäcker,
Monter, friuh bäs mer wä spet.
Und de Jugend, eaverdruesen,
Af den Takt äm Daonz sich dreht.
(af der 2. Segd giht et wekter...)

Won de Adjuvanten blosen

Fiurtsätzung vun der irschten Segd

Säht, der Hans di nit det Maichen
Und der Steppes nit det Trenj,
Und der Misch, di dreht det Zirrchen,
Wet et nor fiur änjen den senj.

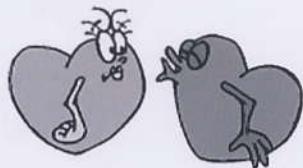
Und wonn dro de Adjuvanten
Mäd sen, dea se ald en Zeach
Vun dem Wenj, di affem Däsch stiht
Än em grüße gräne Kreach.

Awer gleich draf giht et wejter:
't wor emol en recklich Med...
Wedder dreht de Pirsch ärr Lefker,
Mer bäs dat der Kokesch kreht.

Und sä lachen und se lastich,
Näckest hu sä't noch beroat -
Wonn de Adjuvanten blosen,
Hei! Wat äs daut fiur en Froad!

Schuster Dutz

DE JOHRESZEJDEN vum Schuster Dutz

FRÄHJOHR

Än dem Bäsch schlon schiun de Fänen,
Medchen mät den Ugen zwänken,
Janglenk maochen en de Kur.
Alles froat sich, und et schnejden
Schiun de Geangen af de Wejden
Sich zem irschtenmol en Flur.

SOMMER

Virzich Grad um Thermometer,
Irest breallen durschtich Getter,
Schlofrich schlit de Uhr är Steangd.
Af der Gaß hirt em't Getettel
Vun em aulde Flaschinnettel,
Sonst uch nirest net en Heangd

Härwest

Riut det Luf u Strech uch Bimen,
Laontsem zähn de Schwalwen himen,
Halwich drimt uch schiun der Tuest.
Vivat! kreschen teosend Zeangen
Än dem Wanjert, und de Geangen
Zurpen änjanenem Muest.

WÄJNTER

Schwer uch däck ramplen de Floken,
Mise säcke Som uch Broken,
Und fiur Kealde stampft det Rueß.
Än er Eosluech sejt em Larwen,
Det Gesicht spilt alle Farwen.
Und et trepst uch schiun de Nues.

Det Publikum

vum Rampelt Paul

Wi zei em Viurdraoch giht und bezuelt derfiur uch noch en kli Spänd, di weall fiur se Gield, und uch fiur daot, dat e kun äs, äst Geadet hiren - mer nor äst Geadet!

Und - wi äst viurlesen odder viurdrön saol, di huet fiur daot Gield, daot e bekit, und fiur daot, dat e kun äs, net nor enen Wäjntscht:

E weall irschtens, dat af jedem Steahl äm Saal mer nor in Zeahirer sätzt, Damen odder Hären. Wonn är vill äm Saal sätzen, hißt em se Publikum.

Vum Publikum - daot sätzen terf, sealwest meß em jo stohn - wäjntscht em sich, dat et mer nor zeahirt. Noch mih: et saol, mer et sätzt, mätgohn, daot hißt, et saol sich mät dem, wat em viurlist, idäntifizieren - und det wer et:

Wonn em äst treorijet viurlist, saol et treorich sen, wonn em äst lastijet viurlist, saol et fröhlich sen, list em awer äst zornijet viur, dron saol et legdenschuftlich uch zornich sen - und wonn em schleßlich äst mutijet viurlist.....na cha, et saol sich jeder es gien, wä e äs.

Et hat emol ener en Viurdraoch gehaolden, di wor af dem Wiech bäs duer iwwer en Stin gesturkelt und hat sich de däck Zihns arj geplootzt. Bäs zem Ojnd vum Viurdraoch wor se em gechwällen und det sihr, sihr wi.

Mät Mäh schläpt e sich nohier eoßen. Wä awer de Lekt uch eoßen gengen, keangd em sähn, wä se allen ene Foß nozugen. Di keangd dro derhim mät Stulz uch mät Riecht sohn: „Ech hun en härrliche Viurdraoch gehaolden - de Lekt sen detmol alle richtich mätgegongen!“

„Der Medwescher Tramiter“ (Fiurtsätzung von der 1. Segt.)

dräckenden Infoblet „uewen“ (ken Medwesch) uch dä wurschteln et dro än e jed Zegdschräft als Bäluech.

Wä oft weallen mer det Bliet erschengen lassen?

Na cha, daot kit gaonz draf un wä fleißig de Schrewer sen uch de Legd dä no sakseschen Sachen kottern uch äst Passendet fajnden. Mer duchten ist äm Johr, damät mer det Pulver net ze schniell verschessen. Zwiemol wonn äre mi mäthealfen wedden!

Läw Legd!

Schrewt eabedajnd der Redaktion of der „Medwescher Tramiter“ en geat Idee wor, uch wä Ir iwer des Sach dinkt. Wat kängd em noch alles ännenschreven, wat kängd em bießer maochen, wat aodersch....uch esi wekter.

Uriejungen wä mer det Blietchen gestaolden sellen sen sihr erwünscht uch niutwändig. Mer breochten net nor Lekt dä äst än Saksesch schreven oder summeln, sondern mir breochten uch är dä geat Zichnen kenne, dä uch emol en gead uch lastich Karrikatur zem sakseschen Text äschäcken. Er segd: et gid vill ze dean uch jeder äs egeladen mätzmaochen uch mätzehealfen.

Uch nea vill Spaß!

Schuster Günther

Der Schiesburjer Gross!

Et sen äm gaonzen Sachsenlaond
De Schiessburjer dodurch bekaont,
Dat sā – dat mess en jeder wässen –
Beseanders hisch uch frenjdlich gressen,
Doch son se net und zähn den Hot:
„Gä'n Daoch, gä'n Owend uch Grüss
Gott!“

Sä son, uch lachen Dich noch un,
En Sprech, dien sonst net en Ziguun
Em Sachsen sich ze son geträrt,
Well hie sonst gleich en Fossträtt hät,
Glat un diem Platz, vun diem jed Fratzen
Eos Schiessburj sot, tea silt en matzen!
Der Breoch äs do viur villen Johren,
Wä mir noch klinzich Geangen worn,
Entstaonden und huet sich erhaolden
Und wird gepflecht vum Jang uch Aolden.
Et wird uch nemest sich beklon,
Well sich de Lekt do geat verstohn.
Gaunz aondersch sekt die Fall sich un,
Wonn aonder Lekt ken Schiessburj kunn.
Dien klaingt, well sā net hä gebiuren,
Det „Läk mich!“ aondersch än den Iuren.
Em schumt sich oder dit en Fleach,
Em hut af jeden Fall geneach,
Wonn em esi, wä däjlich Kost,
Mät desen Wirtern wid begrosst.

Nea worden ist än deser aolden
Stadt Veriensdäch uefgehaolden.
Et kaomen de Verien än Schueren
Zea desem Fäst erugefueren:
Eos Medwesch, Kriunen, Härmestadt,
Reen, Bistritz, Melmbäch, wo'm nea hat
Verien viur Turnen, Sainjen, Siejeln,
Fiur Theaterspinnen uch fiur Kiejeln,
Fiur Hauodel, Haondwerk uch Gebooren,
- Dä sich bekauntlich gärn bedeoren –
Kurzäm, et kaum än desem Rummen,
Schär det gaunz Sachsevulk zesummen.

Em sang, hiurt Viurdäch, ried gescheckt,
em word besähn vun jeder Sekt.
Em auss und draunk und wor vergnächt,
Siguer de Frängdschuft schin gaonz echt.
No e puer Däjen feahr em himen
Und keangt vum hischen Fest do drimen:
Vun tüchtig Männern, hieschen Frä'n
Vun allem wat em do gesähn.

Doch nodinklich em würden mosst,
Wä em än Schiessburj word gegrosst!
Und ener, die Professor glatt
Dea wor än Medwesch, än der Stadt,
Zerbrauch det Hift sich arch derbä
Und frocht: „Wä leokt die Gross genä?“
Doch well hie nichn Lisung faond,
Naum hie de Fädder än de Haond
Und schrif en Bräf af enen Sätz,
Ken Schiessburj und den Reinhard Bretz.
Hie frocht en: „Kler mich af, me Frängd,

Wä Ir hisch Gross gaonz wirtlich klängt!
Sot Ir äm Gross „äm“ oder „um“?
Ech wies et net, et äs ze tumm!
Ech mecht et schräcklich gärre wässen,
Loss mech Denj Antwort net vermässen!“
Zwin Däch draf kaum vum Reinhard Bretz
- Di jo bekaont als Maon mät Wätz –

En Bräf, do hess et Wiurt fiur Wiurt
Af Detsch, wat nemest noch gehiurt:
„Ob „um“, ob „äm“, das ist egal,
„Läk mich!“ – heisst es in jedem Fall!“

Hans Zikeli
Wän, Härwest 1975

Zikeli, Hans, Riechtsuwaold uch Publizist, gebiuren än Medwesch (10.10.1910 – 18.09.1999), Studium der Riechtswässenschuften än Kleosenbrich. 1940 bäs 1944 lietzt saksesch Borjermister der Stadt Medwesch, Okt. 1944 Konzäntrationslueger Tirgu-Jiu. Januar 1945 Verschläpt ke Russlaond. 1949 Himkierertransport no Iusterreich. 1952 Mitbegrajnder der Laondsmannschuft der Siwenberjer Saksen än Iusterreich. Bäs 1978 Geschieftsführer vum Verbaond Iusterreich., Markenartikelindustrie.
(eos dem Siweberjer Saksen Lexikon)

Det lastich Äk....

Columbus uch de Saksen

(eos dem Nohloß vum Rampelt Paul)

Als Columbus Amerika endäkt hut, hat e uch
enen Siweberjer Saksen mät un Bord. Deser
begaof sich, wä uch de aonder Matrosen,
un't Laond, kum awer zer veruefrieden
Uhrzegd net zeräck. Endlich no longem
Wuerden äs e wedder hä. Columbus breallt
en weadent un: „Wo zem Deewel worst tea
Mäntschi? Mer wullen doch schiun long
uefhähn hähär.“

„Ech bidden äm Entschealdijung, Härr
Kapitän. Ech hat äm Urwaold enen
Laundsmaon trofen.“

uch noch Ihn't vum Schuster Dutz:

Der Städder

‘t kaom e Städdr ist af en Dorf
Än dem Eangderwaold,
Daot äm Saksevulk net glatt
Als fiurtschrittlich gaolt.

Traof en aolden Iesel hie,
Diden hime schluch
Und äm Wuegen hajnder sich
Mät den Dreewer zuch.

Frocht eas Städder: „Hirt nor hier!
Sot mer dennich, Fränjd,
Wevel Iesel huet irr hä?
Glatt zevill, mer schenjt.“

„Ai't äs net ze arch. Bäs etzt
Wor nor derr ellin.
Nor dersänjt der Härr äs kun,
Hun mer nanea zwin.“

De Eosnomm

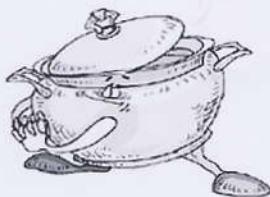
Der Härr Bäschof eos der Härmestadt moßt
sich ihst eangerwiechs vun enem
Dorfbarbier rasieren lossen. Di speokst sich
derbä krieftich än de Hojnd uch schliet mät
der Speoks de Rasierschomm.
Der Bäschof krescht entsatzt Tulai wä e daot
sekt. „Maochen Sä daot ängden esi?“
Der Barbier bereacht en uch soht: „Nä Härr
Bäschof, gewöhnlike Legden speoksen ech
glech än't Gesicht“.

Kut ir Känjd vum Rampelt Paul

Kut zem Ießen ir jang Lekt!
Kut er, dro bekut er hekt
gor äst Geadet af den Däsch:
Henkle-Brode - Knusprich-fräsch,
seoer Krazewetz derzea,
nohier Muest uch Backeroa -
mer wä vill - wat sot er nea?

Schniel, ir Känjd, sonst meßt er jomern,
odder bäs zem Owest gomern -
well em ich dro nästmih git -
Wi net kit, di äs bekrit!!!

Kochen, Backen uch Pantschen!

Räjndsfisch mät Pitterselch

Änirscht kift em eos dem Supermuert Räjndsfisch uch passt derbä af, dat det net vun ener vraften Keah stammt. Mihst stiht af enem Eoshong siguer geschriwwen wä daot Räjndväh hess.
Det Flisch schmeßt em än en Däppen uch kocht et esi long bäs et wich äs. Kurz viur dem Urichten wid det fertig gekochte Flisch än ca. 1 cm brit Schewen geschnidden. Derbä wid alles wat zäh äs oder sonstwä net schmackt ewech geschnidden. Än ener flachen Fonn leßt em 2 dkg Batter wuerem wärden (net hieß, nor wuerem!), liecht de Flischschewen lojndstenaonder uch bestroat des mät Saolz uch Fiefer, uch läßt se 2 Minuten broden, dreht se äm uch läßt se noch ihst 2 Minuten broden. Saolzt uch fiefert se uch af deser Segd. No diem liech em se hiesch arrangiert af en wuerem Schässer. Af det iwrichgebliwän Fät än der Fonn geßt em enen Liefel Sop, 2 Ießliefel lessig, läßt det gaonz ihst afkochen. Des Lawend geßt em dron iwer det Flisch. Derno stroat em enen Liefel fräsch gehackt Pitterselchenluw iwer det gaonz uch garniert et mät Krumpirenpiree odder Saolzkrumpiren. Färtig äs der Seagntuchsbroden.

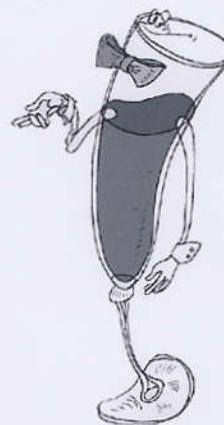

Blätzkeachen

Derviur breocht em: 6 Oacher, 6 oaschwer (alsi genä esi schwer) Zeacker, 4 oaschwer Miel, 2 oaschwer Batter, Saft uch Schuel vun ener Zitron.

Zer flommich geschloän Batter mutschelt em uefwieselnd je 1 Dotter uch 1 Liefel Zeacker, dron den Saft uch de Schuel der Zitron. Alles wid zesummen 1 Steangd long verreadert (Hegdzedaoch giht et mät dem Mixer vill schnäller) Bä deser Aktivität wid det Miel uch der Schni leicht bäge-mäscht.

Dä mät Miel gepudert Mass wid dron än en viurhier geschmiert Blech oder Form ägefeallt. Des meß viursichtig backen. Em kaon, wonn em weall uch feng gestiftelt Maondeln, oder Weichseln oder Kirschen draffien.

Oachenbär

11 Bär (de Mark spillt nichen Roll), 5-6 Oacher, 12 dkg Zeacker, 1 Stäckchen Zimt uch en Zitronenschuel.

De Oacher wärden mät dem Zeacker flommich versprudelt, derwell em det Bär mät den Gewürzen zem Kochen gebruecht hut.

Dro geßt em det eangder fiurtgesätztem Sprudeln ze den Oachern, dräschts de Mass iwer dem Feer bäs se uefht däck ze wärden uch de Oacher nemt rih schmacken. Det Gaonz serviert em än Tassen oder iwer Sämmelwürfel als Sop.

Of et uch schmackt, daot äs en aonder Sach.

(Des Spezialitäten stammen eos dem Beach:
„Küche und Haushalt von Christine Schuster,
erschinnen 1925 än Kriunen)

Retsel

vum Schuster Dutz

(eos der Menetszegdschräft fiur saksesch Himetkonst: „Bäm Hontertstreoch“)

Me Wiurt bedegd en Maon,
die ze befielen huet..
wonn än de Mueser sähn,
‘si stoh se kärzgrued.
nist Te em’t Hift ewech,
wat em leicht maoche kaon,
‘si bleiwt - versäck nor ist -
irscht riecht noch anj e maon

De Fräen hun et äm Kasten und zähn et un,
än der Physik, mer wasten oft näst dervun.

(Zeaschräften mät der richtijen Lisung bitte un de Redaktion schäcken - de droa Irschten bekun en Infoblet als Daonk fiur’t mätmaochen. De Aflisung än nächsten Medwescher Tramiter)

Um Ojnd

Det Löch viur diäm mer stohn,
äschwarz, deff ohnen Ojnd.
Mer sähn et net, et äs ze nö ;
Driff’riff mer eas Gedänken drön,
zerdilen Zwēfel mät den Hojnd’,
uch drīmen vun er Wealt dernō.
De Zegd wid eas begēnen
Wä mir af’t Löch zea lüfen
Mät eosgebräten Sännen.
Vergiessen wid et rēnen,
de Johr wärden verstuwen,
äm blajnden Gläck zerännen.

Günther Schuster, 2005

(Det Gedicht äs mät diakritischen Zichen geschriwwen, nor als Bäspeal wä mer et wejen der Mäh uch dem wenijen Pärsenal net maochen kennen - awer et git uch aondersch)

IMPRESSUM:

Der MEDWESCHER TRAMITER versteht sich als en Bliet zer Verbridung vun Froad uch Spaß än easer sakseschen Mottersproch!

Redaktion & noch vill mih: Schuster Günther, Sankt-Gallen-Ring 198, D-90431 Nürnberg, Tel: 0911-612405, e-Mail: anguebe.schuster @ t-online.de, Mätarbeder: Römer Wilfried, Augsburg; **Ereosbronjer:** Himetgeminschaft Medwescher e.V.; **Der irscht Chef:** Lehrer Wolfgang, Tutzing
De Steallvertrieber: Grasser Klaus, Unterföhring, Sturm Klaus, Neustadt a.d. Donau; **Erschengd än:** Närrembrich (Nürnberg); **Wä oft?:** ihst odder zwiemol än Johr als Bäluech zem Mediascher Infoblatt (awer nor wonn geneach Lekt, geneach Bädräch äschäcken); **Dreack:** et wit net gedreackt, sondern vum Schuster Günther kopiert.

Schräftliche Bädräch bitte un de Redaktion schäcken. Nomentlich oder mät enem Signum gezichnet Bädräch steallen de Minung der Verfasser dor uch messen net mät dier des Ereosbronjers iwerinstämmen.

Det Bliet äs ämsonst, awer mer wedden es froan won sä eas menor ewenich eangderstätzen, et mess net eabenajnd Gield sen, awer vill Bädräch. Of des nea sealwest geschriwwen sen oder iherst gefeangden, äs egal.